

INKOMSTSKATTER

Gustav Karreskog
Caspian Rehbinder
Isak Trygg Kupersmidt

Ung
Liberal

BÄTTRE SKATTER

Skattesystemet utgör grunden för välfärdsstaten. Rätt utformat kan det fungera för att uppmuntra bra beteende och avskräcka sådant som går ut över andra, samtidigt som det får in de resurser som krävs för till exempel vård, skola och omsorg. Intaget av skatter innebär även en stor belastning för samhällsekonomin, och felaktigt utformat kan det leda till att kväva företagande och andra produktiva verksamheter. Den här rapportserien syftar till att ge en introduktion till vad som är bra och dåliga skatter, hur det svenska skattesystemet fungerar, och vad som skulle kunna göras bättre.

Den första rapporten handlar om vad som är en bra skatt, vilka kvaliteter ett skattesystem borde ha och hur man kan förstå effekten skatter har på samhällets ekonomi. Den grundläggande insikten är att människor inte tycker om att bli av med sina surt förvärvade pengar, och kommer göra sitt bästa för att få behålla dem. I de följande rapporterna i serien Bättre skatter analyseras det svenska skattesystemet utifrån de principer som läggs fram här, och nya förslag förs fram.

Den andra rapporten handlar om inkomstskatter. Det finns många olika former av skatt på inkomster i Sverige. Skatt på inkomst av tjänst, skatt på inkomst av kapital och arbetsgivaravgifter. Rapporten går igenom hur de olika skatterna ser ut i dag, och vad dagens system har för brister.

Den tredje rapporten handlar om konsumtionsskatter. Den största delen handlar om den största konsumtionsskatten – momsen. Moms är en skatt som läggs på nästan alla varor, med olika skattesatser beroende på vilken vara det är. Andra konsumtionsskatter som berörs i rapporten är punktskatter av olika slag, på bland annat energi, alkohol och koldioxid.

Den fjärde rapporten handlar om skatteutgifter. Skatteutgifter är skatt som aldrig betalas in på grund av något av alla undantag som finns i skattelagstiftningen. Här ryms bland annat RUT och ROT, ränteavdraget, den differentierade momsen och de tunga industriernas undantag från koldioxidbeskattning.

Avslutningsvis sammanfattas slutsatserna från tidigare rapporter med ett förslag på hur ett effektivt, transparent och lättbegripligt skattesystem skulle kunna se ut.

Vi hoppas att rapporterna kan vara till nöje för politiskt intresserade som vill ha en introduktion till skattepolitik, och att de leder till både bättre skatter och bättre debatt om skatterna.

Gustav Karreskog
Isak Kupersmidt
Caspian Rehbinder

december 2014

INLEDNING

Skatter på arbete står för 60 procent av Sveriges skatteintäkter och bara de direkta skatterna på arbete motsvarar 25,9 procent av BNP – den högsta nivån i EU.¹ Sverige har även bland världens högsta marginalskatter. Bara i kraft av sin storlek är inkomstskatten den viktigaste formen av beskattning i Sverige. Trots att den är så viktig är beskattningen av arbete på flera sätt dåligt utformad. Systemet karaktäriserats av höga tröskeffekter för att komma in på arbetsmarknaden, och höga marginalskatter när man väl är inne.²

Sveriges inkomstskatter står i dag för 992 miljarder av de totalt 1 662 miljarder kronorna i offentliga intäkter varje år, alltså långt över hälften. Som jämförelse står momsens – den näst största skattekillan – inte för mer än runt 350 miljarder.

Inkomstskatten är uppdelad i tre huvudsakliga delar: en kommunal inkomstskatt (där landstingsskatten ingår), en statlig inkomstskatt som betalas på den högre delen av inkomsten, samt arbetsgivaravgiften som betalas in av arbetsgivaren åt löntagaren. Utöver det finns det ett grundavdrag samt ett jobbskatteavdrag.

GRUNDAVDRAGET

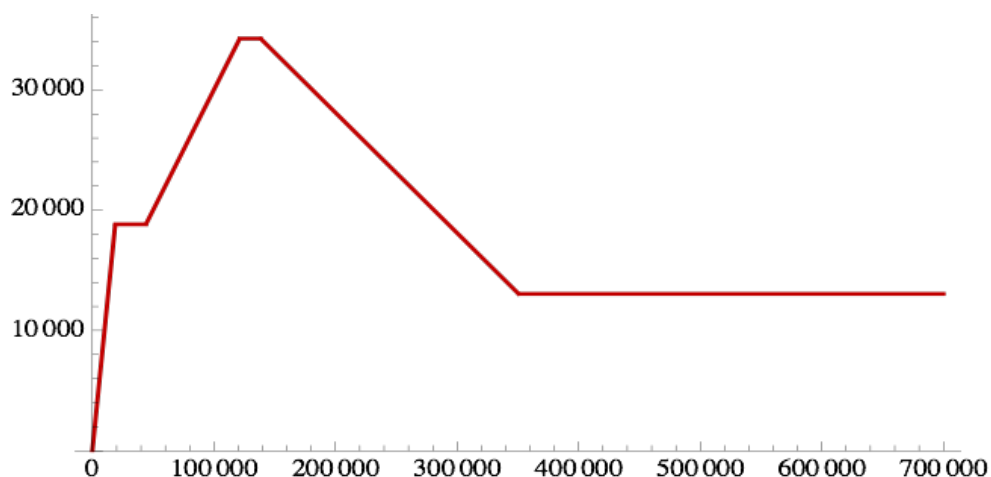
Grundavdraget är en summa som räknas bort från inkomsten och därmed inte beskattas. År 2014 varierade det mellan 13 100 och 34 200 kronor beroende på inkomst.³ Först ökar det upp till en årsinkomst på 139 000, varpå det ligger still en stund för att sedan falla. För personer med inkomster under 18 700 kronor är grundavdraget lika med inkomsten. De behöver inte betala någon skatt alls. Hur grundavdraget varierar med årsinkomsten finns illustrerat i grafen nedan.

---

1 Eurostat (2012), s. 255.

2 Långtidsutredningen (2011), s. 148.

3 Skatteverket (2014). Att grundavdraget varierar beroende på inkomst är konstigt, dumt och LO:s fel. För att de skulle kunna stödja den stora skattereformen 1990–1991 (»Århundradets skattereform«) ville de att LO:s medlemmar skulle vara lite extra gynnade, så Ingvar Carlsson var tvungen att slänga in ett konstigt utformat grundavdrag för LO:s skull. Se vidare Santesson (2011).

Eftersom grundavdraget varierar med inkomsten så uppstår det ett stort transparensproblem. Väldigt få vet vad de har för grundavdrag. De kan därför inte beräkna sin skatt i förväg, och inte heller förutsäga konsekvenserna av höjd eller sänkt inkomst. Av den anledningen har grundavdraget fått skarp kritik av bland annat Långtidsutredningen.⁴ Grundavdraget är också ett sätt att dölja en progressivitet i skattesystemet. När inkomsten ökar efter en viss nivå ökar inte bara skattesatsen, utan även delen av inkomsten som ska beskattas. Dessa problem skulle undvikas helt om grundavdraget gjordes enhetligt.⁵

Grundavdraget har flera effekter. Det skapar en progressivitet i skatteskalan, men innebär framför allt en lägre tröskel för att gå från arbetslöshet till arbete. Det underlättar också för personer med väldigt låga inkomster som barn och ungdomar.

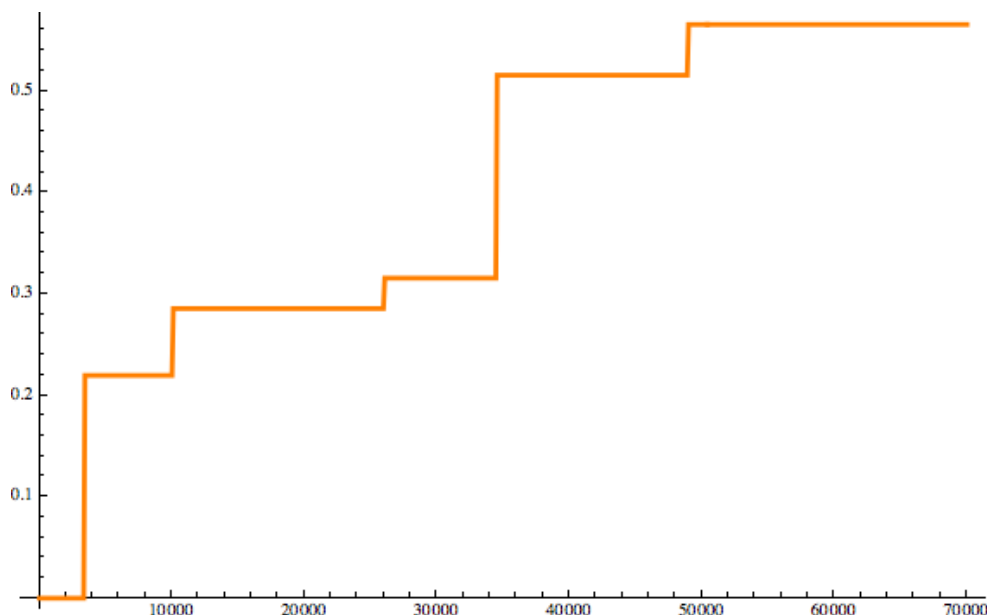
Ett annat argument för grundavdraget är att staten inte ska kräva in skatt från folk som inte kan försörja sig, då det bara leder till att staten måste komma in och hjälpa dem. Det riskerar att skapa ett artificiellt bidragsberoende som varken är effektivt eller värdigt. Än värre är det för egenföretagare som på grund av den totala skattebördan inte kan försörja sig på sin verksamhet, och därför måste lägga ner. I dag är dock grundavdraget mycket lägre än vad som krävs för att klara sig i Sverige, vilket är ett argument för att höja det.

Hur hör skatt en person betalar beror på inkomsten. Hur mycket varje del av en inkomst beskattas med finns redovisat i grafen nedan. För enkelhets skull är värdena omräknade till månadsinkomst.⁶

4 Långtidsutredningen (2011), s. 144.

5 Av bland annat det skälet föreslår Långtidsutredningen därför ett enhetligt grundavdrag. Långtidsutredningen (2011), s. 144–145.

6 Vi har alltså räknat med att man tjänar lika mycket varje månad.

Hur mycket olika delar av månadsinkomsten beskattas idag. Arbetsgivaravgifter är inte inräknade.

KOMMUNAL INKOMSTSKATT

På inkomster som överstiger grundavdraget betalas kommunal inkomstskatt. Den kommunala inkomstskatten sätts av kommunen, men varierar ändå relativt lite. Det viktade genomsnittet är 31,6 procent av inkomsten år 2014. Sveriges högsta kommunalskatt har Hofors med 34,7 procent, och lägst har Vellinge med 29,2.⁷ Totalt drog kommunalskatten in 585 miljarder kronor till kommunerna 2012.

Kommunalskatten är en helt platt skatt. Det innebär att samma procentsats betalas på alla beskattade inkomster (alltså alla inkomster som inte räknas bort av grundavdraget och jobbskatteavdraget). Det skapar likformiga incitament i systemet och drar in mycket pengar utan att skapa höga marginalskatter.

En del av kommunalskatten går till landstinget. Landstingsskatten är ungefär en tredjedel av kommunalskatten. Resten går till kommunerna.

STATLIG INKOMSTSKATT

Den statliga inkomstskatten är en av de viktigaste orsakerna till progressiviteten i det svenska skattesystemet. Skatten är indelad i två delar som slår till vid två så kallade skiktgränser. Den första skiktgränsen är vid en årsinkomst på 414 000 kronor och den andra vid 587 200 kr, innan grundavdraget räknats bort. Inkomster över 414 000 kronor beskattas med ytterligare tjugo procent utöver den kommunala skatten, och den del av inkomsten som ligger över den andra skiktgränsen beskattas med ytterligare fem procent (den så kallade värnskatten).

Trots att progressiviteten i skatteskalan är så stor drar den statliga

inkomstskatten inte in mer än 45 miljarder om året. Det är mindre än tre procent av de totala skatteintekterna. Samtidigt höjer den marginalska-
tterna för en stor del av inkomsttagarna. Skatten betalas av 19 procent av
alla löntagarna och av 36 procent av alla heltidsarbetande. Att skatten ändå
drar in så lite pengar beror framför allt på att många av de som betalar
skatten inte tjänar så mycket över gränserna, vilket innebär att den statliga
inkomstskatten de betalar i reda kronor är väldigt låg. En person som ligger
60 000 över den första skiktgränsen (alltså 5000 i månaden) betalar varje
månad ca 13 600 kr i inkomstskatt, varav bara 1000 kronor är på grund av
den statliga inkomstskatten.

Den statliga inkomstskatten, och framför allt det senare steget värnskatten,
har kritiserats av flera tunga instanser. Finanspolitiska rådet konstaterar att
ett avskaffande av värnskatten skulle vara samhällsekonomiskt gynnsam,
och åtminstone till hälften självfinansierande ur ett statsfinansiellt perspek-
tiv.⁸ Uppskattningar utifrån hur olika skatter påverkar hur mycket folk
arbetar har till och med visat att ett avskaffande av värnskatten skulle leda
till oförändrade eller höjda skatteintäkter.⁹ Långtidsutredningen konstaterar
även att:

[...] den högsta marginalska-
tten i Sverige svårligen kan motiveras
– skatter som har så snedvridande effekter att de inte genererar
några intäkter alls innebär en samhällsekonomisk förlust enligt alla
rimliga värderingar av fördelningspolitiska aspekter.¹⁰

Men att staten inte får in några pengar innebär tyvärr inte att alla de som
betalar värnskatten inte förlorar några. Den statliga inkomstskatten skapar
alltså höga marginalska-
tten, men drar in relativt lite pengar, och värnskatten
är till och med skadlig för statens finanser. De är båda exempel på skatter
som framför allt fyller politiska mål, och inte är utformade för att på ett
effektivt sätt dra in de skatter staten behöver.

JOBBSKATTEAVDRAGET

Utöver dessa skatter så finns det ett jobbskatteavdrag. Det innebär i prin-
cip att staten betalar tillbaka en del av skatten, beroende på personens
inkomst, vilket leder till lägre skatter. Syftet med jobbskatteavdraget är att
göra det lönsammare och arbeta, så det får inte utnyttjas av t.ex. pension-
ärer, sjukskrivna eller personer som får A-kassa. Avdraget innebar år 2013
en skattesänkning på 86 miljarder, och har tidigare beräknats öka antalet
arbetade timmar i landet med 2,6 procent och antalet personer i arbete
med cirka 70 000–85 000.¹¹

För att fungera bra ihop med det komplicerade grundavdraget och de
befintliga skatterna har formeln för hur jobbskatteavdraget beräknats
blivit väldigt komplicerad. Regeringen har dessutom haft

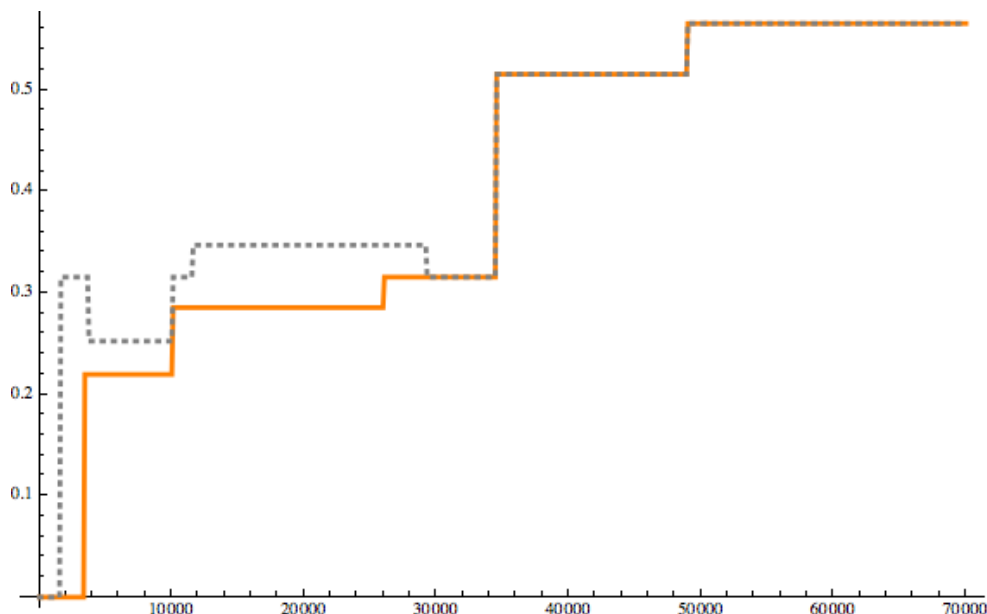
8 Finanspolitiska rådet (2011), s. 277.

9 Pirttilä & Selin (2011) samt Holmlund & Söderström (2008).

10 Långtidsutredningen (2011), s. 143.

11 Andersson & Antelius (2010) och Finanspolitiska rådet (2010), s. 182.

politiska mål med utformandet vilket inte förenklat utformningen. På grund av sin utformning så illustreras jobbskatteavdraget enklast med en graf. Den orangea grafen visar dagens marginals katt, och den grå visar marginals katt utan jobbskatteavdraget.

Marginals katter efter taxerad månadsinkomst med jobbskatteavdraget (orange) och utan (grå). Arbetsgivaravgifter är inte inräknade.

Skatten beräknas på årsinkomst, men för enkelhetens skull visar grafen månadsinkomst på den horisontella axeln. Som grafen visar så tar jobbskatteavdraget bort många av de lustigheter som fanns innan Alliansen tillträdde, och har sänkt marginals katten för alla som tjänar under 29 000 kronor i månaden. Dessutom har grundavdraget i praktiken höjts till 40500 kronor per år. Jobbskatteavdragets gränser är dessutom indexerade, vilket gör att det höjs automatiskt varje år.

Motsägelsen med jobbskatteavdraget är att det gör skattesystemet som helhet enklare, samtidigt som dess utformning i sig är väldigt komplicerad och inte förstås av så många. Fördelen med lägre marginals katter är att det uppmuntrar folk att arbeta mer, men med dagens system så tror många att de fortfarande betalar den kommunala skatten på ökade inkomster. På så sätt riskerar jobbskatteavdraget att minska skatteintäkterna utan att öka folks incitament för arbete lika mycket. Jobbskatteavdraget har just på grund av sin komplicerade utformning fått motstå mycket kritik från tunga instanser, till exempel SNS Konjunkturråd och Riksrevisionen.¹²

ARBETSGIVARAVGIFTER

Utöver de synliga skatten på arbete så har Sverige en arbetsgivaravgift,

12 Flood m.fl. 2013 skriver till exempel: »Som nämnts tidigare har kritik riktats mot att jobbskatteavdraget är krångligt och att få känner till det«, s. 23. Riksrevisionen 2009, s. 65–66, kritiserar att kännedomen om jobbskatteavdraget är låg.

vilket är en skatt som arbetsgivaren betalar när hen betalar ut lön. Arbetsgivaravgiften är 31,42 procent av lönekostnaden och innebär alltså att för varje hundralapp som en arbetsgivare betalar i lön så måste 31,42 kronor betalas i skatt. Arbetsgivaravgiften är därmed en helt platt skatt som inte tar hänsyn till grundavdraget. Den står för mer än hälften av den inkomstrelaterade skatten som ska betalas in för alla löntagare, alltså mer än den kommunala och statliga inkomstskatten tillsammans. Arbetsgivaravgiften redovisas dock ingenstans för den anställda, och utgör därmed en stor dold skatt, vilket bör betraktas som ett transparensproblem.

Det finns en mängd undantag från arbetsgivaravgiften. Det mest omtalade är att arbetsgivaravgiften för personer upp till 26 år är halverad. Det främsta argumentet för den sänkta arbetsgivaravgiften för unga är att det stärker deras position på arbetsmarknaden. I både Sverige och i Finland har sådana försök genomförts, men utvärderingarna av dessa har visat att sysselsättningen inte påverkats nämnvärt. Istället har de sänkta arbetsgivaravgifterna framför allt bara varit en överföring av pengar från staten till arbetsgivare och arbetstagare. Sänkning av arbetsgivaravgiften är med andra ord ett ineffektivt sätt att nå just sysselsättningsmål.¹³

På kort sikt finns det en skillnad mellan arbetsgivaravgifter och inkomstskatter. En sänkning av arbetsgivaravgiften kommer på kort sikt tillfalla arbetsgivaren, medan inkomstskattesänkningar tillfaller arbetstagaren. På längre sikt finns det dock anledning att tro att resultatet blir det samma. Arbetsgivare bryr sig inte om vad som händer med pengarna, utan vad de får för dem. Arbetstagaren å andra sidan bör inte bry sig om kostnaden för arbetsgivaren, utan vad hen har kvar i plånboken efter betalad skatt. Både arbetsgivaravgiften och inkomstskatten ökar skillnaden mellan vad arbetsgivaren betalar, och vad arbetstagaren har kvar. Arbetsgivaravgiften bör därför betraktas som en direkt skatt på arbete, eller en inkomstskatt.¹⁴

Det lättaste sättet för att komma till rätta med arbetsgivaravgiften vore att omvandla den till en statlig inkomstskatt som alla betalar. Det skulle öka transparensen i systemet, och även ge regeringen möjlighet att direkt påverka hur mycket skatt löntagare betalar istället för att behöva använda omständligare metoder så som jobbskatteavdraget. För kortsiktiga lättnader för företag kan istället momsens användas. Differentieringen av arbetsgivaravgiften skapar både administration och snedvridna incitament, samtidigt som effekten är lite i förhållande till kostnaden.

Sammanfattning och analys

Sammanfattningsvis kan sägas att det svenska inkomstskattesystemet har stora problem med både transparensen och begripligheten samt med

---

13 Långtidsutredningen 2011, s. 146–147. Det gäller på längre sikt; se dock Flood & Manuchery 2012 för en diskussion om effekter på kort sikt.

14 Givet ett maxpris arbetsgivaren är beredd att betala, och en minimilön arbetstagaren kan acceptera så är det enda som spelar roll hur mycket skatt staten kräver för att affären ska äga rum. Vem som faktiskt skickar in pengarna spelar ingen roll.

höga marginalsatser. Utöver de demokratiska problemen så riskerar det att leda till ett onödigt ineffektivt skatteuttag. Stora skatter som arbetsgivaravgiften är helt dolda för löntagare och redovisas dåligt, och genom ett komplicerat grundavdrag så har jobbskatteavdraget gjorts komplicerat och obegripligt. Genom att behålla dem båda så döljs de sänkta marginalsatserna väl för inkomsttagare, vilket riskerar att omintetgöra de positiva effekterna av skattesänkningarna här.

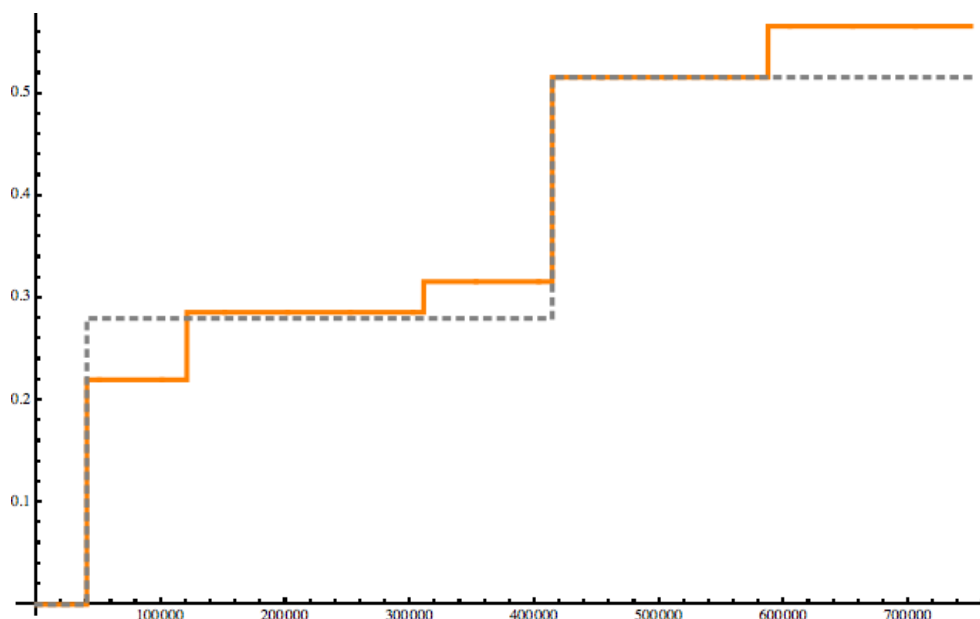
Som vi såg i graf 1 (jobbskatteavdraget) skulle dagens system kunna bytas ut mot ett system med platta skatter som trädde in vid olika skiktgränser. Det skulle då se ut såhär och inte innebära någon förändring i hur mycket skatt någon betalade:

Skatt ink. arbetsgivaravgift	Skatt ex. arbetsgivaravgift	Årsinkomst
23,9 %	0 %	Upp till 40 400
40,6 %	22,0 %	40 400–120 800
45,7 %	28,6 %	120 800–310 800
48,0 %	31,6 %	310 800–414 000
63,2 %	51,6 %	414 000–587 200
67,0 %	56,6 %	587 200 eller mer

Det tredje steget i skatteskalen, när skatten går från 28,6 till 31,6 procent, utgör en minimal skillnad. Det handlar om som mest 350 kronor mer i skatt per månad för en person som befinner sig i det inkomstintervallet. Det steget är således väldigt svårt att motivera med utgångspunkt i principerna om begriplighet och förutsägbarhet. Ett liknande argument kan föras fram för andra steget i skatteskalen. Att höja nivån från 22 till 28,6 procent skulle som mest kunna kosta en löntagare 440 kronor i månaden. Att höja det steget skulle med marginal kompensera för att sänka det senare då många fler betalar skatt där och höjningen är mycket högre än sänkningen. Om vi antar att alla löntagare tjänar 414 000, vilket är en överdrift av hur många som skulle få sänkt skatt, så skulle dessa tre skatter kunna harmoniseras på 28 procent. Ordentliga beräkningar skulle troligtvis placera siffran närmare 27 procent.

Går man vidare i tabellen så når man värnskatte, vilken konstaterats vara både potentiellt skadlig för statens finanser, och en katastrof för landets ekonomi. Den skulle kunna avskaffas rakt av utan några större konsekvenser för statsfinanserna. Vi skulle då, med en mycket liten omfördelningseffekt, kunna byta dagens krångliga system med ett system som ser ut så här:

Skatt ink. arbetsgivaravgift	Skatt ex. arbetsgivaravgift.	Årsinkomst
23,9 %	0 %	Upp till 40 400
45,2 %	28 %	40 400–414 000
63,2 %	51,6 %	414 000 eller mer

Omläggningen (grå) skulle sänka marginals-katten för nästan alla inkomstagare jämfört med dagens system (orange), och innebära en avsevärd förenkling av systemet.

I exemplet ovan finns fortfarande den statliga inkomstskatten kvar. Den står i sin tur för stora problem, men drar ändå in 45 miljarder, en inte helt obetydlig summa. Vinsterna av att avskaffa skatten är svåra att uppskatta, men de skulle vara betydande. Ett avskaffande av skatten skulle kunna finansieras genom att göra andra typer av skatter enhetliga, till exempel genom att ta bort undantagen i arbetsgivaravgiften eller införa enhetlig moms.¹⁵

KAPITAL- OCH FÖRETAGSSKATTER

Som konstaterades i diskussionen kring vad som utgör en bra skatt, så är det önskvärt att inkomst beskattas på liknande sätt oavsett hur den skapas. De två främsta beskattningsbara inkomstkällorna för privatpersoner är inkomst från arbete¹⁶ samt inkomst från kapital. Idag beskattas dessa två kategorier av inkomster på väldigt olika sätt. Inkomst från kapital beskattas också väldigt olika beroende på exakt hur inkomsten har genererats och beskattningen utgör ett mycket komplicerat system som inte kommer

15 Se rapporterna Konsumtionsskatter samt Skatteutgifter i samma rapportserie som denna för ytterligare fördjupning.

16 Tjänst eller näringsverksamhet.

att gå igenom noggrannare i den här rapporten. Fokus kommer istället ligga på att belysa några av problemen med dagens system, samt hur de relaterar till resten av skattesystemet.

Kapitalinkomstskatten har tre olika nivåer: 30 procent för börsnoterade värdepapper, 25 procent för icke börsnoterade, och aktiebolag som omfattas av de tidigare nämnda 3:12-reglerna betalar bara 20 procents skatt på kapitalinkomst.¹⁷ Till detta kommer bolagskatten på 22 procent som måste betalas på all vinst ett företag gör, oavsett om den sen återinvesteras i företaget eller delas ut som vinst till företagarna. Efter århundradets skattereform 1991 var all kapitalinkomstskatt 30 procent, men över tid har enhetligheten övergetts mer och mer. Redan här uppstår en viss snedvridande effekt och frånsteg från likhetsprincipen. Utöver dessa differentieringar så är även vissa institutioner så som pensionsfonder mycket lägre beskattade.¹⁸

Beskattningen av vinsten från företag beskattas även olika beroende på hur kapitalinsatsen finansieras. Nedanstående tabell visar hur olika olika finansieringsformer av olika aktörer beskattas.¹⁹

Effektiva marginalskatter för olika ägare och finansiering

	Återinvesterade vinster (%)	Nyemission (%)	Skuldfinansiering (%)
Privatperson	32,7	48,1	22,9
Pensionsfonder m.m.	23,1	23,2	-1,2

Från tabellen framgår det tydligt att skuldfinansiering, alltså att låna pengar till investeringen, är absolut mest lönsamma och att finansiering genom nyemission från privatpersoner, alltså att man investerar sina egna pengar i företaget, beskattas hårdast. Det är inte svårt att se att detta ligger långt ifrån det likhetsideal som bör eftersträvas. Anledning till detta är främst den dubbelbeskattning som privatpersoner utsätts för eftersom både bolagsskatt och kapitalvinstskatt måste betalas.

Entreprenörer står för en mindre del av ägandet i dag än tidigare. I stället har ägandet av företag i högre grad tagits över av pensionsfonder och liknande. Det är ett problem eftersom drivna entreprenörer och aktiva ägare är viktigt för att lyckade företag ska bildas och utvecklas. Henrekson karakteriserar dagens skattesystem som ett system för »den rike, den passive och den försiktige«. Han konstaterar att av flera skäl så kan den som har mycket pengar investera i trygga och etablerade värdepapper

17 Formellt sett är skatten 30 % även för de som omfattas av 3:12-reglerna, men bara två tredjedelar behöver tas upp för beskattning vilket ger en effektiv skattesats på 20 %.

18 Andersson (2014), s. 157–158.

19 Henrekson & Jakobsson (2008), s. 29.

och tjäna mycket pengar utan att behöva betala särskilt mycket skatt. Den enskilda engagerade entreprenören som inte har tillgång till de stora institutionernas pengar möter en betydligt högre skattesats när hen vill försöka investera sitt egna kapital i egna företag. Vi har alltså ett system som gynnar passiva ägare framför drivna entreprenörer, de personer som på sikt åstadkommer värden och utveckling.²⁰

Som det ser ut idag beskattas alltså arbete och kapitalinkomst olika. Arbete beskattas för de absolut flesta löntagare med 45,7–67,0 procent, medan den sammanlagda skatten på vinst från ett mindre företag är 37,6 procent. Det är just dessa två siffror som bör jämföras om man vill utreda systemets snedvridande effekter eftersom alternativet för den enskilda ofta står mellan att lönearbeta eller starta en mindre firma. Vi ser tydligt att det här finns stora vinster att hämta i att istället för att lönearbeta starta ett aktiebolag, då det innebär en möjlighet till aktieutdelning vilket beskattas som inkomst av kapital. För att komma runt den problematiken har man i Sverige valt införa de omtalade 3:12-reglerna som av många anses vara bland de mest komplicerade skattereglerna i världen. 3:12-reglerna begränsar hur mycket en arbetande ägare får ta ut som kapitalinkomst istället för lön. Begränsning görs baserad på en mängd olika faktorer så som kapitalinsats, ägarens löneuttag och de anställdas löneuttag. Då reglerna är mycket krångliga kan företag välja att istället sätta ett schablontak på 150 000 kronor. Detta innebär dock att det för många löntagare fortfarande finns en stor vinst att hämta i att starta ett aktiebolag och plocka ut en del av sin lön som vinst.

Att lösa problemen som finns i kapitalbeskattningen är inte en lätt uppgift. Kapital är väldigt lätttröligt över nationsgränserna och därför så måste ständig hänsyn tas till resten av världen. En idé som skulle lösa många problem vore att låta kapitalskatt och inkomstskatt lika, och alltså låta skatt på arbete och vinst i företag möta varandra halvvägs. Problemet med den idén är att Sveriges kapitalskatter redan är höga internationellt sett.

Ett enklare sätt att komma till rätta med ojämlikheten mellan skatten på arbete och kapital är att sänka marginalskatterna på arbete. Om den statliga inkomstskatten togs bort skulle den sammanlagda skatten på arbete vara 45,7 procent, vilket fortfarande är cirka 12 procentenheter högre än kapitalskatten. Om man där emot dessutom återgick till 1991 års nivå på 30 procent skatt på alla kapitalinkomster så skulle den sammanlagda skatten på att plocka ut vinst från ett aktiebolag hamna på 45,4 procent, vilket ligger väldigt nära de 45,7 procent som betalas på arbete. För att nå total likhet skulle företagsskatten kunna justeras till exakt samma nivå som arbetsgivaravgiften, vilket skulle innebära en minimal höjning jämt emot dagens nivå. Det skulle utöver att skapa enhetlighet dessutom göra 3:12-reglerna helt onödiga.²¹

Om man med hänsyn till internationella omständigheter, eller för att minska skillnaden mellan olika investeringsformer vill sänka kapitalvinstskatten är

20 De här resonemangen återfinns i Henrekson (2014). Se även Henrekson (2007).

21 Vår tidigare finansminister Erik Åsbrink håller med. Se Åsbrink (2014).

det möjligt att göra detta genom att flytta skatt från kapital och arbetsskatt till moms. Detta eftersom momsen i all väsentlighet är en inkomstskatt men som inte gör skillnad på hur pengarna tjänats in.

AVSLUTNING

Det svenska skattesystemet är onödigt komplicerat. Små förändringar skulle kunna öka effektiviteten drastiskt och införa mer transparens, förutsägbarhet och lägre marginalskatter. Vidare så utgör det statliga inkomstskatten en stor marginalskattehöjning i förhållande hur mycket pengar den drar in, och borde kunna tas bort genom höjningar antingen av skatten alla betalar, eller genom moms- och arbetsgivaravgiftshöjningar.

Ett exempel på de demokratiska problemen som följer med ett komplicerat skattesystem är att dagens system är så komplicerat att det är svårt att förklara för folk vad det är som är dåligt och borde ändras.

Dagens system för kapitalbeskattning är snedvridande på två olika sätt. Dels innebär den lägre beskattningen på inkomst av kapital jämfört med arbete, framförallt för de med högre inkomster, att arbete i aktiebolagsform är skattemässigt att föredra framför att lönearbeta. För att försöka motverka detta har man infört mycket krånliga särlagsitftningar, de ökanda 3:12-reglerna, för när och hur mycket man får ta ut som utdelning i aktiebolag. Mycket skulle vara vunnit om kunde komma ifrån den här snedvridningen genom att sätta inkomstskatterna lika för kapital och arbete.

KÄLLOR

Andersson, Christian & Jesper Antelius (2010). »Jobbskatteavdraget – bra tänkt men illa känt«, *Ekonomisk Debatt* 2010:2.

Andersson, Rune (2014). »Sluta straffbeskatta aktivt ägande!«, i Mats Bergstrand (red.) *En skattereform för 2000-talet*. Juridisk reportagebyrå

Eurostat (2012), *Taxation Trends in the European Union: Data for the EU member states, Iceland and Norway*, EU-kommissionen

Finanspolitiska rådet (2010), *Svensk finanspolitik: Finanspolitiska rådets rapport 2010*

Finanspolitiska rådet (2011), *Svensk finanspolitik: Finanspolitiska rådets rapport 2011*

Flood, Lennart & Chiya Manuchery (2012), *Ger sänkta arbetsgivaravgifter högre sysselsättning?*, Fores

Flood, Lennart, Katarina Nordblom & Daniel Waldenström (2013), *Dags för enklare skatter!*, Konjunkturrådets rapport 2013, SNS

Henrekson, Magnus & Mikael Stenkula (2007). *Betydelsen av entreprenörskap och FoU för Sveriges välfärd och tillväxt*. Konkurrensverket

Henrekson, Magnus & Ulf Jakobsson (2008). *Globaliseringen och den svenska ägarmodellen*. Underlagsrapport 19 till Globaliseringsrådet

Holmlund, Bertil & Martin Söderström (2008), *Hur påverkas inkomsterna av skatteförändringar?*, IFAU 2008:28

Långtidsutredningen (2011), *Långtidsutredningen 2011*, SOU 2011:11
Finansdepartementet

Pirttilä, Jukka & Håkan Selin (2011), »Skattepolitik och sysselsättning: Hur väl fungerar det svenska systemet?«, bilaga 12 till *Långtidsutredningen 2011*

Rehbinder, Caspian, Isak Kupersmidt, Gustav Karreskog, Estrid Faust & Andreas Hämäläinen (2013). *Ett effektivt skattesystem*. Ung Liberal

Riksrevisionen (2009), *Jobbskatteavdraget*, RiR 2009:20

Santesson (2011). »Västvärldens största skattereform« i *Neo*, 2011:6.

SCB 2014. *Kommunalskatterna 2014*. Statistiska meddelanden OE 18 SM 1401

Skatteverket (2014). *Grundavdrag 2014*

Åsbrink, Erik (2014). »Dags för en ny skattereform« i Mats Bergstrand (red.) *En skattereform för 2000-talet*. Juridisk reportagebyrå

OM FÖRFATTARNA

GUSTAV KARRESKOG är matematiker och nationalekonom. Han har en masterexamen i matematik, och läser just nu masterprogrammet i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm. Han undervisar just nu på Stockholms universitet och Handels, och försöker kombinera sina ekonomistudier med forskning i matematik. Gustav hatar skatteutgifter, men gillar för långa meningar med många kommatecken, eftersom idealet är att så mycket information som möjligt ska få plats i varje mening, allt annat vore slöseri på meningar.

ISAK KUPERSMIDT är självutnämnd expert, och kan, utöver att sin masterexamen i matematik, skryta med att förstå jobbskatteavdraget. Han läser just nu masterprogrammet i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm, och jobbar på Matematiska institutionen vid Stockholms universitet. Där lär han universitetets nationalekonomistudenter att räkna, och forskar om kvantgrafer.

CASPIAN REHBINDER är vice ordförande i Centerstudenter Stockholm och momsfanatiker. Utöver enhetlig moms gillar Caspian flugor, musik där folk bara skriker, statens offentliga utredningar, och Oxfordkomma. Han läser sista året på masterprogrammet i statsvetenskap på Stockholms universitet, och spår en ljus framtid för sig själv som liberal proffstyckare. På sikt hoppas han på att få flytta till en lägenhet med fler väggar att täcka med bokhyllor.

Ung
Liberal